

The proposed monotechology promotes their professional growth and directly influences their direction, motives, ability to learn continuously, and capacity for constant creative exploration. This technology fully satisfies the needs of contemporary educators and motivates them towards a conscious process of continuous professional development, regardless of age, opportunities, category, or time, providing opportunities for gaining new experience through satisfying personal needs in participatory learning. Monotechnology of sustainable support for educators' professional development is an effective tool for managing their professional development.

Key words: educators' professional development, individual trajectory of professional development, Monotechnology of sustainable support for professional development, scientific and methodological support for professional development, informal education.

*Дата надходження статті: 28.04.2023 р.
Рецензент: доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України Кравець В. П.*

УДК 37.013.46+37.013.42

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi53.446>

Лю С.,
orcid.org/0000-0003-1949-3514
Ван Цз.*,
orcid.org/0000-0002-2033-1224*

МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА СУЧАСНОГО КИТАЮ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

Стаття нарисово репрезентує векторні напрямки та тенденції розвитку музично-педагогічної освіти в сучасній китайській педагогічній теорії та практиці. До таких, зокрема, належать посилення інтернаціоналізації та регіональності освіти, переосмислення поняття концепції гнучкого навчання, розбудова неформальної освіти й освіти в регіонах. Мета статті полягає в окресленні основних тенденцій практики сучасної мистецько-педагогічної освіти в КНР. Методологічну основу дослідження становлять основні положення теорії пізнання про єдність процесів, взаємовпливів та взаємозалежностей явищ навколишньої дійсності в конкретних історичних умовах і комплекс взаємопов'язаних підходів (цілісний, синергетичний, міждисциплінарний, задачний, діяльнісний) і взаємодоповнюваних методів (загальнонаукові, проблемно-тематичний, контент-аналізу, проектування), зокрема контент-аналіз, узасальнення, вивчення документації. Окреслено векторні напрямки наявного та подальшого розвитку мистецько-педагогічної підготовки фахівців у КНР.

Зроблено висновок, що практичні дії КНР щодо розбудови проєкту «Один пояс – один шлях» і використання культури та мистецтва як чинників «м'якої сили» активізували також певні зміни у країні, зокрема й у підходах щодо мистецько-педагогічної освіти. Так, спостерігаються такі стійкі тенденції: регіоналізація, інтернаціоналізація, активізація процесів мультикультурності в контентному наповненні програм підготовки як учителів, які мають викладати мистецькі дисципліни, так і програм обов'язкової освіти, переосмислення концепції «гнучкого навчання». Означені тенденції будуть домінантними в мистецько-педагогічній освіті КНР найближчим часом, оскільки повністю відповідають потребі країни в модернізації власної системи означеної галузі освіти та формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені, зокрема і через культуру та мистецтво.

Ключові слова: мистецько-педагогічна освіта, КНР, «Один пояс – один шлях», інтернаціоналізація, учителі мистецьких дисциплін.

*© Лю С.

*© Ван Цз.

Постановка проблеми. У теорії міжнародних відносин м'яка сила – це елемент зовнішньої політики, який застосовується державами для збільшення свого впливу завдяки привабливості її цінностей та інститутів. Якщо жорстка сила засновується на військовому втручанні, санкціях чи дипломатії примусу, то м'яка передбачає формування вподобань через просування власних цінностей, культури й ідеалів, і це може бути вирішальним аспектом стратегії міжнародних відносин нації [7]. Китай має багату та різноманітну культурну спадщину, яка охоплює тисячі років й охоплює мистецтво, філософію, літературу, музику, кухню, традиційну медицину, бойові мистецтва тощо. Це культурне багатство надає країні унікальну можливість використовувати свою м'яку силу на світовій арені. Китай активно бере участь у культурній дипломатії, просуваючи своє традиційне та сучасне мистецтво й організовуючи заходи культурного обміну. Уряд КНР розглядає культуру також як важливий та дієвий інструментарій для вирішення цілком конкретних, зокрема іміджевих, питань (наприклад, формування позитивного іміджу країни та сприятливого ставлення до китайської геополітичної ініціативи «Один пояс – один шлях»).

Традиційно китайське суспільство тяжіє до думки, що кожною справою мають займатися виключно навчені професіонали, які отримали відповідну освіту. Тому кожна ініціатива уряду й держави загалом супроводжується оновленням навчальних програм, мети, завдань, принципів тощо майбутніх і працюючих учителів, що, на думку китайців, має неодмінно призвести до відповідних запланованих змін і в підготовці учнів – майбутніх фахівців з усіх спеціальностей [9]. Простіше кажучи, на практиці це виглядає таким чином: «уряд окреслює певну соціальне чи економічне завдання – система вищої та професійної освіти готує відповідний корпус фахівців, здатних це завдання виконати, – нові вчителі готують учнів із потрібними для вирішення цього завдання знаннями (кадровий резерв країни)».

Сьогодні активізація геополітичного проєкту «Один пояс – один шлях» призвела до потреби змін у мистецько-педагогічній освіті в КНР, оскільки саме вчителі мистецьких дисциплін мають якісно підготувати майбутніх фахівців арт-галузі, здатних підно репрезентувати китайську культуру на міжнародній арені, сприяти формуванню позитивного іміджу Китаю загалом (зокрема в країнах, які є частиною проєкту «Один пояс – один шлях»), сприяти оновленню мистецького простору Китаю з урахуванням потреб сучасності та історико-культурних традицій країни [17].

Аналіз досліджень. Питання музично-педагогічної освіти досліджувалися українськими фахівцями, такими як: І. Гадалова (методика викладання музики у початкових класах), Л. Масол (загальна мистецька освіта), Г. Падалка (актуальні проблеми викладання музичних дисциплін у системі педагогічної освіти), О. Михайличенко (основи загальної та музичної педагогіки), О. Олексюк (музична педагогіка) та ін. Саме вони сформували та обґрунтували її самостійність як галузі педагогічної науки та інтегрованої педагогічної спеціальності. Сучасні українські дослідники (О. Гриб, З. Жигал, О. Куддиркаєва, Т. Смирнова та ін.) розкривають сучасність музично-педагогічної освіти в Україні, визначають її тенденції. Такі дослідники, як І. Кривохижа, М. Мороз, Г. Ніколаї, присвячують свої роботи компаративному аналізу музично-педагогічної освіти України та Польщі. Окремо можна назвати дослідників, які працюють у галузі дослідження теорії та практики підготовки вчителів мистецьких спеціальностей в Україні (Л. Воевідко, Г. Падалка Г., О. Попова, С. Соломаха, І. Щербак та ін.). Що стосується питань розвитку музично-педагогічної освіти в КНР в історичній ретроспективі та на сучасному етапі, то окремі відомості містяться у працях Л. Калашник, О. Мкртичян, Я. Левченко (підготовка вчителів в умовах геополітичної ініціативи «Один пояс – один шлях»), А. Козир, Е. Кучменко (історичні етапи реформування музично-педагогічної освіти в Китаї у процесі глобалізації), Лань Сінцзюнь (особливості фортепіанного навчання в КНР), Цзінь Нань (методичні засади вокального навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти), Хе Лі (підготовка фахівців

вокального мистецтва в Китаї), Чжоу Ілей, Ю. Лахмотова, Г. Корчагіна, Ян Чженьюй, Цинь Шень (підготовка вчителів музичного мистецтва в КНР), Ян Чжуан, Се Фей (особливості підготовки вчителів хореографії в КНР). Дао Чжиці (підготовка вчителів художнього профілю в КНР) та ін.

Мета статті полягає в окресленні основних тенденцій практики мистецько-педагогічної освіти в КНР, які мають місце зокрема й у зв'язку з розбудовою геополітичного проєкту «Один пояс – один шлях» і входженням культурно-ідеологічної його складової до загальної концепції підготовки педагогічного персоналу в КНР, характерних для підготовки педагогічного персоналу з різних видів мистецтва.

У цій статті використано *методологічні принципи та підходи*, характерні для загальнопедагогічних досліджень і наукових праць у галузі порівняльної педагогіки. Зокрема:

– для виявлення спільного й особливого в підходах до питання векторних тенденцій розвитку мистецько-педагогічної освіти в Китаї було використано метод Case Studies. Використано детальні дані з різних відкритих джерел інформації, зокрема нормативних документів, наукових і періодичних, спеціалізованих видань. Використання цього методу дозволило глибше зрозуміти особливості й нюанси виявленої проблеми та проаналізувати не лише теоретичні аспекти, а й практику сучасної мистецько-педагогічної освіти у КНР;

– метод контент-аналізу дав змогу визначити політику та перспективи щодо векторних напрямків розвитку мистецько-педагогічної освіти в КНР. Цей метод виявив більш розширений зміст у трактуванні концепції мультикультуралізму в Китаї порівняно з іншими країнами;

– метод якісного аналізу даних у проведеному дослідженні передбачає аналіз текстових і нарративних даних для виявлення тем, закономірностей та уявлень щодо регіоналізації музично-педагогічної освіти в КНР. Цей метод сприяв виявленню тенденції стрімкого зростання мультикультуралізму внаслідок активізації геополітичної стратегії Китаю «Один пояс – один шлях» та формування концепції «Культура Нового шовкового шляху» як форми регіоналізації.

Говорити про повне використання методу лонгітюдних досліджень, який передбачає відстеження змін і розвитку китайської системи освіти упродовж тривалого часу, не можна, оскільки ця проблема привернула увагу дослідників порівняно недавно – у 90-х роках ХХ ст. Проте ми врахували зміни, які відбулися в цьому питанні за 30 років, що дозволило виявити чинники впливу на зміни й оцінити динаміку розвитку мистецько-педагогічної освіти КНР у часі та просторі.

Наукова новизна дослідження полягає в окресленні векторних напрямків наявного й подальшого розвитку мистецько-педагогічної підготовки фахівців у КНР з урахуванням вимог соціально-культурної складової геополітичного проєкту «Один пояс – один шлях».

Виклад основного матеріалу. У Китаї мистецькі дисципліни викладають різні групи викладачів, включаючи як академічних професіоналів, так і митців-практиків. Ці вчителі відіграють вирішальну роль у вихованні художніх талантів, переданні технічних навичок і вихованні творчості серед своїх учнів. Учителів мистецьких дисциплін у Китаї можна знайти в навчальних закладах будь-якого рівня, починаючи від закладів дошкільної та обов'язкової освіти до вищих навчальних закладів, оскільки мистецтво (у будь-якій формі) є частиною всіх без винятку навчальних програм країни для посилення патріотичного, естетичного, мультикультурного й ідеологічного компонентів освіти загалом [4].

Абітурієнти, які мають намір отримати професійну та вищу освіту в галузі мистецтва та в майбутньому мати право викладати свою профільну дисципліну, від початку мають визначитися з напрямком, за яким вони будуть проходити мистецько-педагогічну підготовку в навчальному закладі (зазвичай коледжі або університеті). На сьогодні навчальні заклади КНР в означеній галузі пропонують такі напрямки:

– учителі образотворчого мистецтва для початкових і середніх шкіл (відповідальні за викладання образотворчого мистецтва, яке може включати малювання та інші пов'язані з мистецтвом предмети);

– викладачі каліграфії та традиційного мистецтва (каліграфія та китайський живопис). Особливістю цього напрямку є те, що він швидше належить до програм додаткової освіти, підвищення кваліфікації й перепідготовки вже працюючих учителів. Часто його викладають досвідчені практики, які опанували ці давні дисципліни, а вже потім пройшли курси педагогічної підготовки;

– інструктори з дизайну та мультимедіа (у школах та на факультетах дизайну викладачі, які мають досвід графічного дизайну, промислового дизайну, мультимедійного мистецтва й суміжних галузей, направляють студентів у творчих проєктах і практичних застосуваннях);

– викладачі сценічного мистецтва (у мистецьких закладах, які зосереджені на виконавських мистецтвах, таких як танець, театр і музика, досвідчені виконавці та викладачі викладають свої відповідні дисципліни);

– репетитори цифрових медіа та анімації (завдяки розвитку анімаційної індустрії Китаю існує попит на викладачів, які спеціалізуються на цифрових медіа, візуальних ефектах і техніках анімації);

– учителі танцю (оскільки в сучасній КНР у школах та інших навчальних закладах танці дорівнені до занять з фізичної культури, то попит на фахівців з хореографії є дуже високим);

– учителі вокалу (китайці є співочою нацією, мають унікальні традиції співу, які різняться від провінції до провінції, мають пекінську оперу, яка вважається унікальним видом синкретичного мистецтва. Тому в рамках підготовки майбутніх вчителів музики є такі напрями, як «Сучасний спів», «Співи малих народів», «Спів пекінської опери»(за амплуа), «Хоровий спів»)[5; 8; 10; 11].

Кваліфікація викладачів мистецьких дисциплін може бути різною, але зазвичай вони мають відповідні ступені або значний досвід і знання у відповідних галузях. Зазвичай розрізняють такі рівні вчителів мистецьких дисциплін:

1. Професори університетів. У престижних мистецьких університетах і академіях, таких як Центральна академія образотворчого мистецтва (САФА), Китайська академія мистецтв (САА) та інших, досвідчені та успішні митці й учені працюють як професори. Вони викладають спеціалізовані курси з живопису, скульптури, дизайну, фотографії, анімації та інших предметів, пов'язаних із мистецтвом.

2. Викладачі коледжів: у мистецьких коледжах і на факультетах загальноосвітніх університетів викладачі й доценти ведуть заняття та семінари з різних мистецьких дисциплін.

3. Викладачі художніх шкіл: у незалежних художніх школах для дітей та підлітків вчителі, які мають досвід у різних формах мистецтва, навчають молодих учнів основним навичкам і творчим технікам [8; 11].

Оскільки Китай продовжує розвиватися як глобальний центр культури й мистецтва, заклади мистецької та мистецько-педагогічної освіти не відіграють вирішальної ролі у формуванні китайського культурного простору, а також виховують якісний корпус учителів, здатних навчати китайців сучасних принципів сприйняття та відтворення мистецтва як на індивідуальному побутовому, так і на державному рівні. Крім того, ураховуючи прагнення Китаю сприяти власному культурному й мистецькому розвитку, уряд та керівництво на місцях постійно докладають зусиль, щоб залучити й утримати талановитих педагогів, які можуть зробити внесок у розвиток фахової мистецько-педагогічної освіти в країні.

Виходячи з аналізу літератури з теми дослідження та спостерігаючи на власній педагогічній практиці зміни, що мають місце у програмах підготовки фахівців арт-галузі в сучасній КНР, ми виокремили декілька основних спрямувань, що характерні

для сучасної мистецько-педагогічної освіти в КНР і вже відбиті в нормативних документах країни.

Мультикультуралізм. Цей напрямок у китайській мистецько-педагогічній освіті передбачає визнання, включення та оцінювання різноманітних мистецьких перспектив у системі освіти Китаю. Хоча Китай історично був переважно однорідним суспільством, воно стає дедалі різноманітнішим через такі чинники, як глобалізація, міграція та міжнародні студентські обміни. Концепція мультикультуралізму привертає увагу в китайській мистецько-педагогічній освіті як засіб сприяння інклюзивності, поваги до різноманітності та міжкультурного розуміння на рівні арт-простору [18]. Китай також донедавна сповідував політику синоцентризму як у соціальному житті суспільства, так і в освіті, спираючись на власну історичну традицію й соціокультурні цінності, концепцію Китаю як одного з лідерів світу тощо. Також історичні реалії ХХ століття поставили все китайське суспільство у стан маятника у взаємодії з представниками інших країн і культур: від колоніалізму до повного підпорядкування іноземцям на початку століття («Епоха Приниження»), економічної залежності від країн соціалістичного табору та блокади капіталістичними країнами всередині століття – до самоусвідомлення себе багатою і розвинутою країною до кінця століття. Тому можна сказати, що зараз Китай тільки вивчає, як будувати рівноправний діалог культур з іншими країнами.

Оскільки ця навичка визнається як китайським урядом, так і суспільством як необхідна для соціального, культурного і, насамперед, економічного розвитку країни, Китай традиційно впроваджує алгоритми та механізми мультикультуралізму в мистецько-педагогічній освіті без попереднього аналізу, але з активною адаптацією згаданих моделей до власної ідеологічної й культурної бази. Серед найбільш популярних моделей можна виділити такі, як програми культурного обміну, розвиток міжкультурної арт-компетентності (зокрема сприяння емпатії, терпимості та поваги до різних форм і проявів творчості), інтеграція глобальних культурно-соціальних перспектив, популяризація власної культури та досягнень за кордоном (сьогодні Китай здійснює помітну і, можна сказати, агресивну політику представлення себе на міжнародній арені з метою ознайомлення іноземців із китайською культурою. Важливо зазначити, що, незважаючи на те, що мультикультуралізм отримує визнання в китайській мистецько-педагогічній освіті, це все ще концепція, що розвивається, і тривають дискусії та дебати щодо її впровадження та масштабів [6; 9; 13].

Регіоналізація. У Китаї офіційно проживають представники 56 етнічних груп. Найбільшою групою є ханці, які складають понад 90 % населення країни. В останні роки китайський уряд доклав зусиль для сприяння регіоналізації в системі освіти як засобу збереження та розвитку культурного розмаїття. Цей підхід визнає важливість регіональних культур у формуванні індивідуальної та колективної ідентичності та визнає, що стандартизована національна навчальна програма може не повністю відповідати потребам і прагненням усіх учнів. Система освіти в Китаї акцентує на включенні цих етнічних меншин у навчальні програми, забезпечуючи їх потреби в підручниках, літературі та культурних заходах.

Відповідно до Конституції КНР всі без винятку діти старші за 6 років зобов'язані відвідувати школу, а освітня програма дає їм знання про, зокрема, культуру представників усіх національностей, що населяють країну. У школах проводяться «дні китайських національностей», головне завдання яких – показати культурно-історичне розмаїття Китаю з домінуванням думки про те, що представники всіх меншин є китайцями і однаково цінні для Китаю незалежно від кількості їх представників, релігії, мови, економічного рівня тощо. Державна програма регіоналізації в Китаї заохочує включення регіонального культурного змісту до навчального плану. Це може передбачати включення місцевої історії, літератури, мистецтва та музики до стандартної навчальної програми, забезпечуючи знайомство студентів із культурною спадщиною свого регіону. Регіоналізація також сприяє культурним обмінам і взаємодії між

студентами з різних регіонів Китаю. Цьому можна сприяти за допомогою програм обміну студентами, культурних фестивалів та заходів, які дозволяють студентам дізнатися про культурні традиції інших регіонів й оцінити їх [1–3; 9; 15].

Інтернаціоналізація. Інтернаціоналізація мистецько-педагогічної освіти в Китаї стала значною тенденцією останніх років, зумовленою зростанням глобального впливу країни, ініціативами культурного обміну та зростаючим інтересом до китайського мистецтва й культури в усьому світі. Цей процес передбачає інтеграцію міжнародних перспектив, навчальних програм і співпраці в китайську систему мистецької освіти та сприяння міжкультурному взаєморозумінню серед студентів і викладачів.

Ось деякі ключові аспекти інтернаціоналізації мистецько-педагогічної освіти в Китаї на сьогодні:

- закордонне співробітництво: китайські мистецькі школи та інституції налагоджують партнерські відносини з відомими міжнародними мистецькими школами, академіями та університетами. Ця співпраця сприяє обміну викладачами та студентами, спільним дослідницьким проектам, а також обміну методологіями навчання та передовим досвідом;

- англomовні програми: деякі школи мистецтв у Китаї пропонують англomовні програми, щоб залучити іноземних студентів. Це дозволяє особам, які не розмовляють китайською мовою, вивчати мистецтво в Китаї без мовних бар'єрів і заохочує культурне розмаїття;

Інститути Конфуція: як частина культурних заходів Китаю, Інститути Конфуція в усьому світі часто включають курси та майстер-класи, пов'язані з мистецтвом, просуванням китайського мистецтва й культури за кордоном і сприянням інтересу до китайської мистецької освіти;

- міжнародний набір викладачів: китайські мистецькі заклади активно набирають педагогів і професорів мистецтва з різних країн, надаючи студентам доступ до різних стилів викладання, перспектив і мистецьких традицій;

- можливості навчання за кордоном: китайські студенти арт-спеціальностей все частіше прагнуть отримати досвід навчання за кордоном, щоб ознайомитися з глобальними тенденціями мистецтва, художніми техніками та культурним розмаїттям, а також іншими стилями, принципами й алгоритмами викладання мистецьких дисциплін;

- міжнародні мистецькі фестивалі та виставки: Китай організовує та бере участь у численних міжнародних мистецьких фестивалях, бієнале та виставках, забезпечуючи платформу для митців, викладачів і студентів для обміну ідеями та демонстрації своїх робіт;

- глобальні мистецькі форуми та конференції: Китай ініціює та фінансує багато міжнародних мистецьких і педагогічних форумів, конференцій і симпозіумів, де педагоги й експерти обговорюють тенденції, виклики та можливості мистецької освіти в глобальному масштабі;

- програми культурного обміну: китайські мистецькі школи часто організовують програми культурного обміну, які передбачають відрядження студентів і викладачів до інших країн і прийом іноземних студентів та викладачів у Китаї. Ці обміни сприяють взаєморозумінню та оцінюванню різних мистецьких і педагогічних практик і традицій;

- акцентування на креативності та інноваціях. Звертаючи увагу на виховання творчих та інноваційних талантів, китайська мистецько-педагогічна освіта шукає натхнення в різних глобальних моделях і включає міждисциплінарні підходи;

- цифрове мистецтво й технології: Оскільки технології спричиняють глобальні зміни в мистецтві та дизайні, китайська мистецько-педагогічна освіта інтегрує цифрове мистецтво, віртуальну реальність і новітні технології у свої програми, щоб іти в ногу з міжнародними тенденціями [1; 12; 19; 20].

Охоплюючи міжнародні перспективи та взаємодіючи з глобальною мистецькою спільнотою, Китай прагне збагатити власний мистецько-педагогічний простір, сприяти мистецькій досконалості та сприяти культурному обміну в глобальному масштабі. Інтернаціоналізація мистецько-педагогічної освіти приносить користь не тільки китайським студентам і викладачам, але й сприяє створенню більш взаємопов'язаного та яскравого світового мистецького та педагогічного простору.

Переосмислення концепції «гнучкого навчання». Гнучка освіта зокрема в мистецько-педагогічній освіті стосується впровадження інноваційних та адаптованих методів навчання і підходів, які задовольняють різноманітні потреби та інтереси студентів арт-спеціальностей Китаю. Цей підхід має на меті забезпечити більш персоналізований досвід навчання та врахувати різні стилі навчання, таланти та прагнення студентів. Якщо до недавнього часу як обов'язкова, так і університетська освіта дотримувалися підходу «гнучка освіта – це викладання предметів залежно від можливостей навчального закладу, які є в наявності» [16], то останнім часом ця концепція щодо вищої школи і, зокрема, мистецько-педагогічної, була переосмислена й набула таких компонентів, як *міждисциплінарний підхід* (включення в курікулум міждисциплінарних курсів, які дозволяють студентам досліджувати різні форми мистецтва та аспекти, що виходять за рамки їх основної уваги; наприклад, студенти, які вивчають традиційний китайський живопис, можуть експериментувати з цифровим мистецтвом або скульптурою, набувши ширшого набору навичок); *наявність курсів за вибором і спеціалізацією* (студентам арт-спеціальностей надається можливість гнучкості у виборі курсів за вибором і спеціалізацій на основі їхніх інтересів і кар'єрних прагнень; це дозволяє адаптувати освіту відповідно до індивідуальних мистецько-педагогічних цілей), *проектне навчання* (учні працюють над самостійними проектами та творчими завданнями, які зазвичай включають соціальні й волонтерські мистецько-педагогічні практики), *індивідуальне наставництво* (тісна співпраця з досвідченими наставниками або практикуючими митцями з метою отримання персоналізованих рекомендацій з мистецтва та вузькоспеціалізованої педагогічної майстерності) тощо [1; 14; 16].

Упроваджуючи гнучкі підходи до мистецько-педагогічної освіти, система зокрема профільної фахової та вищої освіти Китаю спрямована на виховання всебічно розвинутих митців, які здатні адаптуватися, які можуть розвиватися в мистецькому просторі, що швидко змінюється, залишаючись вірними своїм унікальним мистецьким баченням і пристрастям, а також якісно передавати свої вміння та знання в ході педагогічної діяльності.

Висновки. Китайська культура є життєво важливим компонентом державної стратегії «м'якої сили». Демонструючи свою багату спадщину, мистецтво, традиції та сучасні досягнення, Китай може посилити свій глобальний вплив, налагодити культурні зв'язки та сформувати сприятливе сприйняття країни на міжнародній арені. Мистецько-педагогічна освіта сучасного Китаю має сприяти підготовці фахівців, які, з одного боку, є успішними митцями, а з іншого – фаховими вчителями та викладачами, здатними проводити якісну педагогічну роботу з учнівською молоддю. Основними тенденціями сучасної мистецько-педагогічної освіти в КНР (на основі фахової літератури та нормативних актів, які є у вільному доступі), є регіоналізація та мультикультуралізм освіти, переосмислення та оновлення концепту «гнучкого навчання» у бік розширення та лібералізації, інтернаціоналізація як чинник здобуття нових практик мистецько-педагогічної освіти та мистецтва загалом, а також презентація власних мистецьких здобутків на світовій арені.

Перспективами подальших наукових розвідок може бути аналіз теорії та практики оновлення мистецько-педагогічної освіти для представників національних меншин КНР, принципів та підходів до інтернаціоналізації мистецько-педагогічної освіти в КНР, взаємодії регіоналізації та мультикультурності в мистецько-педагогічній освіті в умовах активізації геополітичної ініціативи «Один пояс – один шлях».

Список використаних джерел:

1. Головне управління Центрального комітету Комуністичної партії Китаю та Головне управління Державної ради оприлюднили «Погляди щодо всебічного зміцнення та вдосконалення шкільного естетичного виховання в нову еру». Офіційний портал: Новини Сінхуа. URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_xxgk/moe_1777/moe_1778/202010/t20201015_494794.html (Китайською мовою)
2. Гу Вуюань (2015). Рішення Державної ради про прискорення розвитку освіти етнічних меншин. Офіційний сайт Центрального Народного Уряду КНР. URL: http://www.gov.cn/zhengce/content/2015-08/17/content_10097.htm (Китайською мовою)
3. Дін Ю. та Янг Х. Огляд розвитку освіти національних меншин у Китаї. Ресурсний банк китайської етнічної культури. 2019. URL: <http://travel.people.com.cn/n1/2019/0624/c422585-31176568.html> (Китайською мовою)
4. Звіт про дослідження розвитку естетичної освіти в Китаї (2020-2022). Спільна доповідь Міністерства культури та Міністерства освіти КНР. Офіційний портал: Новини Сінхуа. 2022. URL: https://www.eol.cn/news/yaowen/202212/t20221213_2261033.shtml (Китайською мовою)
5. Корчагіна Г. С., Ян Чженьюй. Проблема професійної підготовки вчителів музики в КНР. Інноваційна педагогіка. 2021. № 36. С. 17-20. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/36.2>
6. Лей Чаоцзи. Поглиблене вивчення та реалізація духу 20-го національного з'їзду Комуністичної партії Китаю та рішуче сприяння цифровізації освіти. 2022. URL: https://news.eol.cn/xueshu/hui/202212/t20221208_2260109.shtml (Китайською мовою)
7. Савон К. В. Вплив політики «м'якої сили» на імідж держави. Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. редкол.), Л. І. Кормич (голов. ред.), І. М. Милосердна (відп. ред.) [та ін.]; НУ «ОЮА», Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. № 66. С. 112-117. DOI: <https://doi.org/10.32837/app.v0i66.715>
8. Смолянчук Н., Лахмотова Ю. Сучасна підготовка майбутніх учителів музики у зв'язках вищої освіти КНР. Physical Culture and Sport: Scientific Perspective. 2023. № 2. С. 82–88. URL: <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.2.11>
9. Сюй Дж. Л. Дослідження стрибкоподібного розвитку місцевої вищої освіти: приклад вищої освіти Шеньчженья. Дослідження вищої освіти Китаю. 2022. № 04. С. 9–15. URL: <https://doi.org/10.16298/j.cnki.1004-3667.2022.04.02> (Китайською мовою)
10. Цін Шен. Особливості змісту підготовки вчителя музичного мистецтва в КНР. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (Рівне, 13–14 травня 2021 р.). Рівне: НУВГП, 2021. С. 436–438.
11. Чжоу Юнь. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР: дис. ... д-ра філософії: 011 «Освітні, педагогічні науки» / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2020. 230 с.
12. Cheng Yi'En, Koh Sin Yee. The 'soft infrastructure' of the Belt and Road Initiative: Imaginaries, affinities and subjectivities in Chinese transnational education. Singapore Journal of Tropical Geography. 2022. No. 43:3. Pp. 250–269.
13. Fang, Y., & Liu, X. Urban higher education development with Chinese characteristics–The case of Shenzhen. International Journal of Chinese Education. 2023. No. 12(1). URL: <https://doi.org/10.1177/2212585X221144731>
14. Huang R. H., Liu D. J., Tlili A., Yang J. F., Wang H. H., et al. Handbook on Facilitating Flexible Learning During Educational Disruption: The Chinese Experience in Maintaining Undisrupted Learning in COVID-19 Outbreak. Beijing: Smart Learning Institute of Beijing Normal University, 2020. 48 p.
15. Kalashnyk, L., Levchenko, Y., Tkachenko, L., & Mkrtychan, O. (2021). Mingzu Universities as an Educational and Social Phenomena in PR China. Postmodern Openings. 2021. No. 12(3). Pp. 60–76. URL: <https://doi.org/10.18662/po/12.3/327>
16. Kalashnyk L., Mkrtychan O., Zhukov K., Marakushyn A. Teachers' support service as a part of flexible education concept: experience of pr China. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION: Proceedings of the International Scientific Conference. 2021. Volume V. May 28th-29th. Pp. 116–126. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol5.6283>
17. Xie F., Kalashnyk N., Fan Zh., Mkrtychan O., Hryhorenko V. Chinese cultural values as a part of "Belt and Road Initiative" Project. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION: Proceedings of the

- International Scientific Conference. 2020. No. 4. Pp. 376-387.
<http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5040/4648>
18. Xie X., Huang Q., & Jung J. Higher education and regional development of Shenzhen municipality in China's greater bay area. *International Journal of Chinese Education*. 2022. No. 11(3). URL: <https://doi.org/10.1177/2212585X221125981>
 19. Yang R. (2014). China's strategy for the internationalization of higher education: An overview. *Frontiers of Education in China*. 2014. No. 9(2). Pp. 151–162. URL: <https://doi.org/10.3868/s110-003-014-0014-x>
 20. Zhao X., Shoji D., Kalashnyk L., Luhova T. Cultural adaptation of Chinese students as the Need of their Education Abroad Process. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION: Proceedings of the International Scientific Conference*. Volume IV, May 22-23, 2020. Pp. 388–99. <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol4.4856>

References:

1. Holovne upravlinnia Tsentralnoho komitetu Komunistychnoi partii Kytaiu ta Holovne upravlinnia Derzhavnoi rady opryliudnyly «Pohliady shchodo vsebichnoho zmitsnennia ta vdoskonalennia shkilnoho estetychnoho vykhovannia v novu eru» [The General Directorate of the Central Committee of the Communist Party of China and the General Directorate of the State Council released the "Views on Comprehensively Strengthening and Improving School Aesthetic Education in the New Era"]. *Novyny Sinkhua*. Retrieved from http://www.moe.gov.cn/jyb_xxgk/moe_1777/moe_1778/202010/t20201015_494794.html [in Chinese].
2. Hu, Vuiuan. (2015). Rishennia Derzhavnoi rady pro pryskorennia rozvytku osvity etnichnykh menshyn [Decision of the State Council on accelerating the development of education of ethnic minorities]. *Ofitsiinyi sait Tsentralnoho Narodnoho Uriadu KNR*. Retrieved from http://www.gov.cn/zhengce/content/2015-08/17/content_10097.htm [in Chinese].
3. Din, Yu., & Yanh, Kh. (2019). Ohliad rozvytku osvity natsionalnykh menshyn u Kytai [Review of the Development of National Minority Education in China]. *Resursnyi bank kytaiskoi etnichnoi kultury*. Retrieved from http://travel.people.com.cn/n1/2019/0624/c4225_85-31176568.html [in Chinese].
4. Zvit pro doslidzhennia rozvytku estetychnoi osvity v Kytai (2020-2022). (2022). *Novyny Sinkhua*. Retrieved from https://www.eol.cn/news/yaowen/202212/t20221213_2261033.shtml [in Chinese].
5. Korchahina, H. S., & Yan, Chzheniui. (2021). Problema profesiinoi pidhotovky vchyteliv muzyky v KNR [The problem of professional training of music teachers in China]. *Innovatsiina pedahohika*, 36, 17-20. doi: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/36.2> [in Ukrainian].
6. Lei, Chaotszy. (2022). Pohlyblene vyvchennia ta realizatsiia dukhu 20-ho natsionalnoho zizdu Komunistychnoi partii Kytaiu ta rishuche sprianniia tsyfrovizatsii osvity [In-depth study and implementation of the spirit of the 20th National Congress of the Communist Party of China and resolutely promote the digitalization of education]. doi: https://news.eol.cn/xueshu/hui/202212/t20221208_2260109.shtml [in Chinese].
7. Savon, K. V. (2020). Vplyv polityky «miakoi syly» na imidzh derzhavy [The impact of the "soft power" policy on the image of the state]. *Aktualni problemy polityky*, 66, 112-117. doi: <https://doi.org/10.32837/app.v0i66.715> [in Ukrainian].
8. Smolianiuk, N., & Lakhmotova, Yu. (2023). Suchasna pidhotovka maibutnykh uchyteliv muzyky u zvkkladakh vyshchoi osvity KNR [Modern training of future music teachers in the context of higher education in the People's Republic of China]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, (2), 82–88. doi: <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.2.11> [in Ukrainian].
9. Siui, Dzh. L. (2022). Doslidzhennia strybkopodibnoho rozvytku mistsevoi vyshchoi osvity: pryklad vyshchoi osvity Shenchzhennia [A study of the leapfrog development of local higher education: the case of Shenzhen higher education]. *Doslidzhennia vyshchoi osvity Kytaiu*, (04), 9–15. doi: <https://doi.org/10.16298/j.cnki.1004-3667.2022.04.02> [in Chinese].
10. Tsin, Shen. (2021). Osoblyvosti zmistu pidhotovky vchytelia muzychnoho mystetstva v KNR [Features of the content of music teacher training in the People's Republic of China]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku suchasnoi nauky*, zbirnyk tez dopovidei Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii molodykh naukovtsiv, aspirantiv i zdobuvachiv vyshchoi osvity [Problems and prospects of the development of modern science, A collection of abstracts of reports of the International Scientific and Practical Conference of Young Scientists, Postgraduate Students and Higher Education Graduates]. Rivne [in Ukrainian].

11. Zhou, Yun. (2020). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u zakladakh vyshchoi osvity KNR [Formation of professional competence of future music teachers in institutions of higher education of the People's Republic of China]. (Candidate's thesis). H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Kharkiv [in Ukrainian].
12. Cheng, Yi'En, & Koh, Sin Yee. (2022). The "soft infrastructure" of the Belt and Road Initiative: Imaginaries, affinities and subjectivities in Chinese transnational education. *Singapore Journal of Tropical Geography*, 43:3, 250-269 [in English].
13. Fang, Y., & Liu, X. (2023). Urban higher education development with Chinese characteristics – The case of Shenzhen. *International Journal of Chinese Education*, 12(1). doi: <https://doi.org/10.1177/2212585X221144731>[in English].
14. Huang, R. H., Liu, D. J., Tlili, A., Yang, J. F., & Wang, H. H., et al. (2020). Handbook on Facilitating Flexible Learning During Educational Disruption: The Chinese Experience in Maintaining Undisrupted Learning in COVID-19 Outbreak. Beijing: Smart Learning Institute of Beijing Normal University [in English].
15. Kalashnyk, L., Levchenko, Y., Tkachenko, L., & Mkrtychan, O. (2021). Mingzu Universities as an Educational and Social Phenomenon in PR China. *Postmodern Openings*, 12(3), 60-76. Retrieved from <https://doi.org/10.18662/po/12.3/327> [in English].
16. Kalashnyk, L., Mkrtychan, O., Zhukov, K., & Marakushyn, A. (2021). Teachers' support service as a part of flexible education concept: experience of PR China. *Society. Integration. Education, Proceedings of the International Scientific Conference*. Retrieved from <https://doi.org/10.17770/sie2021vol5.6283> [in English].
17. Xie, F., Kalashnyk, N., Fan, Zh., Mkrtychan, O., & Hryhorenko, V. (2020). Chinese cultural values as a part of "Belt and Road Initiative" Project. *Society. Integration. Education, Proceedings of the International Scientific Conference*. Retrieved from <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5040/4648> [in English].
18. Xie, X., Huang, Q., & Jung, J. (2022). Higher education and regional development of Shenzhen municipality in China's greater bay area. *International Journal of Chinese Education*, 11(3). Retrieved from <https://doi.org/10.1177/2212585X221125981> [in English].
19. Yang, R. (2014). China's strategy for the internationalization of higher education: an overview. *Frontiers of Education in China*, 9(2), 151–162. Retrieved from <https://doi.org/10.3868/s110-003-014-0014-x> [in English].
20. Zhao, X., Shoji, D., Kalashnyk, L., & Luhova, T. (2020). Cultural adaptation of Chinese students as the Need of their Education Abroad Process. *Society. Integration. Education, Proceedings of the International Scientific Conference*. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol4.4856> [in English].

Liu Xi,

orcid.org/0000-0003-1949-3514

Wang Ziwen,

orcid.org/0000-0002-2033-1224

ART AND PEDAGOGICAL EDUCATION IN MODERN CHINA: MAIN TRENDS AND VECTORS OF DEVELOPMENT

The article graphically represents the vector directions and trends in the development of music-pedagogical education in modern Chinese pedagogical theory and practice. These include, in particular, the strengthening of internationalisation and regionalisation of education, rethinking the concept of flexible learning, development of non-formal education and education in the regions.

The article aims to outline the main trends in the practice of modern art and pedagogical education in the People's Republic of China.

The methodological basis of the study is the main provisions of the theory of knowledge about the unity of processes, mutual influences and interdependencies of the phenomena of the surrounding reality in concrete-historical conditions and a complex of interconnected approaches (holistic, synergetic, interdisciplinary, task-based and activity-based) and complementary methods (general-scientific, problem-thematic, content analysis and design), in particular, content analysis, generalisation, study of documentations.

The scientific novelty of the research consists in outlining the vector directions of the existing and further development of art and pedagogical training of specialists in the People's Republic of China.

It has been concluded that the practical actions of the People's Republic of China regarding the development of the "One Belt One Road" project and the use of culture and art as factors of "soft power" also activated certain changes, in particular, in approaches to education of art disciplines' teachers in practice in the country. In particular, the following stable trends are observed: regionalisation, internationalisation, intensification of multiculturalism processes in the content of training programs for both teachers who have to teach art disciplines and compulsory education programs, rethinking of the concept of "flexible learning". The mentioned trends will be dominant in the art and pedagogical education of the People's Republic of China in the near future, as they fully meet the country's need to modernise its own system on the specified field of education and form a positive image of the country on the international arena, in particular through culture and art

Key words: art and pedagogical education, People's Republic of China, "One Belt - One Road", internationalisation, teachers of art disciplines.

Дата надходження статті: 05.05.2023 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Гнезділова К. М.

УДК 378.147:373.3.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi53.435>

Манькута А. О.*,

orcid.org/0000-0001-8513-7257

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглянуто ресурсні резерви професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у формуванні їх творчої особистості, конкретизовано основні напрямки в забезпеченні її продуктивності в системі університетської освіти. Установлено, що підготовка майбутніх учителів до професійної діяльності з молодшими школярами передбачає такі чинники: а) оволодіння теоретико-педагогічними основами особистісно орієнтованого навчання й технологіями їх реалізації у роботі з учнями початкових класів; б) розвиток здатностей до розроблення рефлексивної стратегії освітнього процесу, що дозволяє співвідносити їх з елементами евристики; в) створення ситуацій, що стимулюють активність і налаштованість на творчий пошук вирішення професійних проблем; г) моделювання таких обставин, у яких студенти набувають досвіду створення позитивного емоційного клімату в освітньому процесі; д) розвиток духовно-морального потенціалу і креативних здібностей; е) оволодіння технологіями особистісно орієнтованої спрямованості.

Обґрунтовано, що продуктивність професійної підготовки забезпечується набуттям її змісту особистісно орієнтованої спрямованості, реалізацією принципу студентоцентризму; використанням різноманітних видів діяльності та особистісно орієнтованих технологій, побудованих на основі взаємодії, співпраці і співтворчості, діалогізації навчання з використанням різних форм і методів організації освітнього процесу та забезпеченням сукупності педагогічних умов, серед яких ефективними є стимулювання процесів адаптації та соціалізації в умовах вищої школи, надання програмному матеріалу та технологіям особистісно орієнтованої спрямованості, вдосконалення організаційних і технологічних аспектів практичної діяльності з молодшими школярами.

Перспективи подальших наукових розвідок безпосередньо полягають у розробленості таких аспектів проблеми, як теоретичне обґрунтування методики й технології особистісно

*© Манькута А. О.